„Jeg havde saadan en helt urimelig lyst til at læse"

Fhv. realskolebestyrer Marius Buhl, Gaarslev, tidligere Tørring, – 80 aar paa mandag – fortæller i en samtale med VAFs medarbejder brudstykker af et livsmønster . . . om drengen, der brød ud af sit miljø, blev skolemand og politiker, og som vendte tilbage til sit udgangspunkt . . .

VARMEDIS over Danmark dejligst vang og vænge lader konturer af Fredericias staalglinsende olietanke fremstaa som et flimrende Fata Morgana bag grønne agre, mørke skovfelter, huse og gaarde — blandt hvilke anes straataget af »Christiansminde«, Buhl'ernes gamle slægtsgaard i Gaarslev.

Fra sine vinduer i villaen paa Bystedvej har forhenværende realskolebestyrer, folketingets tidligere viceformand Marius Buhl et formidabelt udsyn over den plet af Danmark, hvorfra hans verden er gaaet.

Med valg af endestation i Gaarslev har M. Buhl sluttet en ring og bevæget sig tilbage til udgangspunktet for en lang og oplevelsesrig livsfærd, hvortil begyndelsen blev gjort 20. juli 1890 — altsaa for firs aar siden paa mandag.

Familie-træet

— I »Christiansminde« var Buhl'erne gaardfolk i flere generationer, fortæller M. Buhl i denne fødselsdagssamtale. Det har jeg fra afdøde statsminister Vilhelm Buhl. Egentlig vidste jeg ikke, at han var af samme slægt — af en sidelinje ganske vist, før han en dag paa rigsdagen kom til mig med et brev og sagde, at »det her er vist til dig, for til mig kan det ikke være«. Det havde han ret i! Ganske vist stod der W. Buhl paa konvolutten, men det hænder, at et stort M forbyttes med et stort W, og saa kommer breve i forkerte hænder... Og til Vilhelm Buhl var brevet som sagt ikke! Det skældte i mange og vrede ord ud over socialdemokraterne! — Naa, det er en helt anden historie, men det var ved den lejlighed, Vilhelm Buhl betroede mig nogle af resultaterne af de undersøgelser, han havde udført vedrørende familietræet. Han var, husker jeg, naaet tilbage til det sekstende aarhundrede, da familienavnet var opstaaet i en parentes som »Boel« — det vil sige som betegnelsen paa en mand, der havde et boel — altsaa et boelsted. Senere fik man finere fornemmelser og »Boel« blev til »Buhl«...

— Selv er jeg født i Over Høll, hvor min mor blev enke, da jeg var fem aar. Med min ældre bror som medhjælp drev hun gaarden videre. Takket være en privat forskole, drevet af Maren Pouls' og med den sum af én krone pr. maaned i skolepenge, stiftede jeg allerede i fem aars alderen bekendtskab med, hvad der skulle blive allermest afgørende for min videre skæbne: læsningen!

Læselysten

— Jeg havde saadan en helt urimelig lyst til at læse. Den senere præst Assenfeldt Hansens smaa søndagsskole-skrifter »For mine smaa Venner« blev for mig indføringen i en ny oplevelsernes verden, hvor stærke følelser og intim medleven tidligt registreredes. — Jeg glemmer ikke, hvordan jeg som syv-otte-aarig knægt flere gange faldt paa knæ henne i kostalden og bad inderligt for en stakkels negerdreng, som det gik saa uendelig skidt for i den fortsatte fortælling.

»For mine smaa Venner« førte over i »Børnenes Bogsamling« fra Chr. Erichsens Forlag, og nu blev »Frændeløs«, »Onkel Toms Hytte«, »To Aars Ferie« m. fl. den yndede læsning. Jeg havde altid et hæfte gemt oppe paa høloftet, for saa kunne jeg lige naa at snuppe fem minutter, naar jeg var oppe for at smide hø ned til kreaturerne...

— Det er disse læsningens oplevelser i den tidlige barndom, der gør, at jeg altid har forsvaret børnelæsning af denne karakter, naar jeg tid til anden har hørt kritiske røster lyde om den. For mig blev denne læsning en indfaldsport til rige oplevelser i bøgernes verden — ja egentlig blev læsningen afgørende for valget af mit livsarbejde.

Se, det var jo saadan, at en knægt, der interesserede sig mere for bøgerne end for den praktiske haandtering i et landbrug, maatte være noget af en drivert. Saadan en maatte der holdes øje med!

Omvej som mejerist

Naa, jeg blev konfirmeret, og vejen var saa smaat banet for en almindelig løbebane i landbruget. Jeg kom ud at tjene, men læselysten holdt sig usvækket. Paa gaarden, hvortil jeg var fæstet, havde man tidsskriftet »Samaritanen«, og heri var det, jeg læste en notits, der satte noget i gang hos mig. I notitsen fortaltes om en ung mand, der ville læse til lærer, og som havde fuldført planen ved at lægge penge til side fra sin løn som mejerist.

Altsaa, resolverede jeg, det er mejerist, du skal være... foreløbig!

At blive mejerist var noget, der i første omgang fordrede, at man var i besiddelse af fire-fem kortærmede skjorter. Det kunne klares — og dermed var beslutningen taget. Kort tid senere begyndte jeg som elev paa mejeriet »Lillebælt« i Taulov hos daværende bestyrer Thorning Pedersen. Han havde en gaard i nabolaget, og naar arbejdet paa mejeriet var forbi, tjente jeg en ekstra-skilling ved at virke i landbruget.

Som mejerist faar man let vaade fødder, og som ganske ungt menneske husker man ikke altid at faa tørt fodtøj paa i tide. Det spiller ogsaa en rolle i denne beskrivelse af, hvordan en livsbane blev lagt. Jeg skulle efter nogen tid paa »Lillebælt« videre til et mejeri paa Grindstedegnen, men dagen før maatte jeg gaa til sengs med opsvulmede, stærkt smertende fødder.

Saa blev der skikket bud efter »Gine paa Muldholmen« — en »klog kone«. Hun stillede den sædvanlige diagnose, at en sene »var sprunget over«, smurte fødderne ind i svinefedt og bearbejdede dem grundigt med tommelfingeren, hvad der gjorde usigeligt ondt — betændte som fødderne jo i virkeligheden var. Den næste dag gik turen til doktor Liebe i Fredericia — det forlangte jeg simpelthen. »Jeg synes, de fødder er mig lidt fedtede«, sagde doktor Liebe. »I har nok allerede haft bud efter Gine«. Og saa forklarede han, at der aldeles ikke var tale om, at nogen sene var »sprunget over«, men at fødderne var stærkt betændte, og at ro og pleje med omslag var nødvendig i nogen tid.

M. Buhl og fru Othilie Buhl fotograferet i haven med den vide udsigt mod Fredericia, Trelde og vigen til Høll

Huslægen, der var menneskekender

Senere, da jeg fik de helbredte fødder synet hos doktor Liebe, løb munden over med noget af det, hjertet var fuldt af, for jeg sagde, at »nu er det kan hænde ikke saa godt, at jeg bliver mejerist, for maaske faar jeg daarlige fødder igen...«.

Doktor Liebe var en menneskekender. Han forstod det lille nødsignal og sagde: »Er der da noget; du hellere vil være, dreng?«. Ja, jeg ville da saa urimeligt gerne være lærer, men det kunne jo ikke lade sig gøre, for det var der ikke raad til.

— Et par dage senere kom min søster hjem fra et ærinde hos doktor Liebe, og hun bragte da bud med om, at det nok ikke var saa godt, at Marius blev mejerist i betragtning af de fødder, og at han egentlig burde have lov til at læse til lærer...

Dette ændrede min livsbane, for se, naar »æ dowtor sjæl haaed saaed et'«, saa var det noget andet!

Der gik afbud til mejeribestyreren, og Marius Buhl forberedte sig som præparand hos lærer Poulsen i Gaarslev og indmeldtes derefter paa seminariet i Haslev. Det var i 1909. I 1912 var Marius Buhls maal naaet. Han var lærer — men stod med en læsegæld paa 3300 kroner, hvilket var mange penge dengang.

— Jeg havde faaet udsættelse fra soldatertjenesten, og derfor maatte jeg i begyndelsen nøjes med vikariater, for indkaldelsesordren hængte over mit hoved. Selv om der var mange ansøgere til ledige vikariater, lykkedes det mig at faa stilling først paa Børkop Højskole, senere i Sdr. Stenderup, og i en periode læssede jeg lyng til Tyskland, inden indkaldelsen til livgarden kom i foraaret 1913.

Halvtredje aar i trøjen

— At være soldat dengang var noget ganske andet end at surmule over kosten, hvis ikke der var mere end otte slags paalæg! Ja, skulle de ikke skamme sig! Vi fik 90 øre om dagen og et halvt rugbrød hver femte dag. Derudover skulle vi selv holde os med kost. Det var — tro mig — betingelser, der appellerede til opfindsomheden, hvad paalægget angik! Men vi knurrede ikke! For vi vidste jo, at det var vor pligt at være i trøjen, og at det maatte være vor aargang, der skulle bære denne byrde. Og da første verdenskrig brød ud, mens jeg var inde, og det halvandet aar, vi skulle aftjene, maatte forlænges til halvtredje aar, ja, da knurrede vi heller ikke, for vi vidste, at det maatte være os, der skulle løse den opgave. Jeg har senere engang som folketingsmand fortalt om denne indstilling. Det var i en militærforlægning, hvor mandskabet knurrede, fordi tjenestetiden ventedes forlænget med et par maaneder. Jeg tror, det lykkedes mig at gøre indtryk paa de unge mennesker... I det mindste blev der sendt bud efter mig ved en senere lignende lejlighed...

Men selvfølgelig maatte saa lang militærtjeneste sætte spor. Da vi hjemsendtes i efteraaret 1917, var vi kun fire, som var ustraffede...

Efter hjemsendelsen virkede jeg en tid som vikar ved Lyngby højere almene skole, senere bl. a. i to perioder ved højskolen i Børkop. Saa blev andenlærer-embedet i Egtved opslaaet ledigt — det var paa den tid, da min kone — lærerindeuddannet fra Zahles seminarium — og jeg endnu gik i giftetanker, og da lærerindeembedet ogsaa var ledigt, besluttede vi at søge. Selv om daværende provst Andkær var saa venlig at udtale bekymring om, at vi skulle falde til ro i et andenlærerembede, opretholdt vi ansøgningen og fik stillingen.

Til Tørring

I 1920 kom der saa en henvendelse til os om, at bestyrerpladsen paa den private realskole i Tørring var ledig. Skolen var startet af en forældrekreds, der fandt, at der var behov for en eksamensskole i omraadet, men skolen, der kun havde 36 elever, heraf to i realklassen, havde ikke opnaaet eksamensret. Vi besluttede at søge, men professor Rønning i undervisningsministeriet fraraadede, for der var, sagde han, tale om en »dødssejler«. Jeg indvendte, at jeg havde givet forældrekredsen mit løfte, og at jeg under alle omstændigheder maatte tage stillingen, og nu begyndte en haard kamp — først og fremmest om at erhverve eksamensrettighederne, hvoraf skolens fremtid ganske og aldeles var afhængig. De to elever fra realklassen fik vi med godt resultat eksamineret fra statsskolen i Horsens, og en dag kom saa den navnkundige professor Folberg fra undervisningsministeriet. Dette er en historie for sig, som jeg ikke kan fortælle i enkeltheder, kun vil jeg nævne, at ydre omstændigheder som vejrliget den paagældende dag og professorens lette tunghørhed spillede en vis rolle.

Velvidende, at professoren havde svært ved at høre klart, havde jeg indprentet eleverne i realklassen, at — hvadenten de svarede viist eller galt — saa maatte de tale højt under overhøringen. Det skete som ønsket, professoren saa tilfreds ud, og da han var paa vej ud af lokalet, vendte han sig pludselig om og sagde til børnene: »I skal ikke rejse andre steder hen for at faa eksamen! Eksamen kan I faa her«. Min kone og jeg, der stod bagved, faldt selvsagt hinanden om halsen!

Med eksamensretten vel erhvervet var Tørring private Mellem- og Realskoles lykke gjort. De 36 elever i 1920 blev hurtigt til mange flere, ny lærerkræfter ansattes, og en dag var man saa vidt, at man maatte koncentrere sig om eksamensskolen alene og tage afsked med den underskole, som først var knyttet til. Da Marius Buhl afhændede skolen til Tørring kommune i 1955, var elevtallet oppe paa 166. I den mellemliggende tid var skolen blevet den naturlige eksamensskole for et stort omraade og samlede elever langt uden for Tørring kommunes grænser.

Skolens regler – og samfundets

— Naar jeg i dag hører om, hvad man somme tider kalder skolens krise, om manglende autoritetsfølelse, kontakt og kommunikation m. m. h., saa hænder det ,at jeg tænker tilbage paa de smaa højtideligheder, hvormed vi markerede begyndelsen af hvert nyt skoleaar i første mellem. Her holdt jeg en lille standardtale til eleverne og deres forældre, der som regel mødte op paa den første skoledag. Jeg sagde noget i denne retning: Der er en del regler, som skal følges her paa skolen. Lærerne og jeg skal nok gøre os ulejlighed for at forklare, hvorfor de skal følges, men uanset om I i øjeblikket kan forstaa det eller ej, saa er det nok, at skolen har sagt, at de skal følges — for saadan er det her... Se, det var en tale, som ingen havde svært ved at forstaa, for i virkeligheden er det saadan, at børn og unge gerne vil have klare linjer at gaa efter. Det ser man væk fra nogle steder nu om tider, og man ser følgerne deraf dagligt. Man kan nu engang ikke leve efter sine egne private regler - hverken i en skole eller i et samfund! En skole maa have sine bestemte og klare regler for at kunne fungere. Paa samme maade maa et samfund have sine regler for at kunne fungere. Og saa er det saadan set ikke afgørende, om den enkelte i øjeblikket kan forstaa reglerne til bunds.

Om at blive forstaaet

I 1947 kom der bud fra Silkeborgkredsens Venstre til Marius Buhl med opfordring om at stille sig som kredsens folketingsmand. Efter mange betænkeligheder sagde Buhl ja, og dermed indledtes en politisk karriere, der gav Buhl 13 aar paa tinge og førte frem til posten som folketingets viceformand.

— Efter opstillingen i 1947 kom jeg hurtigt ud i valgkampen, som jeg egentlig nød meget, fordi det altid har interesseret mig at møde sognenes befolkning paa hjemmebane. At jeg havde en vis erfaring i dette, skal jeg ikke nægte, og det blev da ogsaa engang bemærket af nuværende finansminister Poul Møller, der dengang var konservativ kandidat i kredsen.

— For resten, tilføjer Buhl med et karakteristisk selvironisk glimt i øjnene, ved jeg udmærket, hvorfor jeg blev valgt. Det gjorde jeg, fordi ældre folk syntes godt om, at de kunne høre, hvad jeg sagde, naar jeg var paa talerstolen. Det har jeg faaet at vide tit og mange gange! Et valgaar talte jeg ved fem juletræsfester for de gamle — og jeg havde endda et par opfordringer yderligere... Naar saa de gamle koner og mænd paa valgdagen kom til valgstedet og fik stemmesedlen, saa sagde de: »Jamen, dér har vi jo ham Buhl fra Tørring! Han kan da tale, saa én kan høre det. Ham stemmer jeg paa« — og saa fik jeg stemmen, hvad enten dens ejermand var socialdemokrat, konservativ eller Venstre-mand...

Saa spiller det nok ogsaa en rolle, tilføjer Buhl — og minespillet bliver alvorligere — at folk ogsaa paa anden maade gerne vil høre en tale, de kan forstaa. De vil have, at deres kandidat siger sin mening — ogsaa selv om den skulle gaa deres egen mening imod. Det har jeg set adskillige og gode eksempler paa fra min tid som politisk taler. Jeg husker stadig udmærket den stoute bonde, som jeg ved en lejlighed gik imod i et svar paa et indlæg. Jeg troede, jeg havde mistet ham som vælger, men han sagde ved en senere lejlighed: »A bryder mæ godt om, at do ett snakker wos etter a mund!«

Afskeden med Flemming Hvidberg

Da Erik Eriksen dannede regering i 1950, var Marius Buhl udset til at være undervisningsminister, men som følge af ministerposternes fordeling mellem Venstre og de konservative tilfaldt undervisningsministerposten professor Flemming Hvidberg. I de følgende tre aar bestod der et nært og fortroligt samarbejde mellem Buhl og Hvidberg.

— Jeg glemmer aldrig den foraarsdag, da Hvidberg saa sært højtideligt kom hen til mig paa rigsdagen og tog afsked med mig, fordi han skulle paa paaskerejse til Jerusalem. — »Du siger farvel, saa man snart skulle tro, du ikke regnede med at se mig igen«, sagde jeg... »Det gør jeg heller ikke«, svarede han bevæget, »for jeg dør dernede!«... »Hvad er det for noget vaas, Hvidberg. Du er jo træt og nervøs! Se at slaa de tanker ud af hovedet... Hav det godt og faa hvilet ordentligt ud«...

Saa rejste Hvidberg, og paaskemorgen kom telegrammet fra Jerusalem om, at han var død.

Det gjorde et stærkt indtryk!

Mænd af karat –

For mig blev de 13 aar i folketinget i det hele en stor berigelse. Man træffer folk af format dér! Jeg har mødt virkelige mennesker i det arbejde, folk, der paa den ene eller anden maade viste, at de var af en sjælden karat.

Der blinker noget blankt bag brilleglassene, naar den tidligere viceformand for tinget drager erindringer frem om disse stunder, hvor mænd viste sig som mænd af karat...

— Jeg husker en formiddag i folketinget, hvor Flemming Hvidberg kom hen til mig — det var endnu, før han blev minister — med nogle billeder af »dødehavsrullerne«, som man netop havde fundet. For mig lignede det allermest noget krimskrams, hængt op paa telefontraade, men Flemming Hvidberg talte begejstret om fundet og dets betydning. Samme morgen havde han samlet sine studenter til forelæsning om det.

Hans begejstring greb mig i den grad, at jeg ikke kunne lade være med at udbryde: »Professor Hvidberg, opgiv dog dit folketingsmandat og gaa hjem til dine studenter! Det konservative Folkeparti finder nok en mand, der kan klare mandatet, men dine studenter finder aldrig én, der kan tale med saa stor viden og begejstring som du!«

Og jeg husker et lignende tilfælde paa Island. Vi havde været til nordisk møde, og en aften var vi nogle tingmedlemmer til middag hos Bodil Begtrup. Efter middagen blev der spillet kort ved smaa borde, og jeg listede lidt hjemløs rundt, for jeg har ikke saa stor forstand paa kortene og har besvær med at kende Klør Es fra Ruder Konge. Under min rundgang løb jeg paa Viggo Starcke, og han sagde: »Skulle vi ikke se at komme ud herfra, vi kan nok bede os undskyldt.« Det gjorde vi saa — og vi kom ud i den vidunderlige islandske nat. I de næste timer vandrede vi rundt og talte om forskellige emner, herunder ogsaa litteratur, og Starcke viste sig at være i stand til at citere hele afsnit ordret fra snart det ene værk, snart det andet. Saa stærkt et indtryk gjorde han paa mig ved denne lejlighed, at jeg maatte sige: »Starcke, opgiv dog dit mandat og din kamp for det lille parti, som ganske vist din far virkede for før du, men som du dog ved aldrig vil faa nogen reel indflydelse. Og gaa i stedet ud og virk med din viden og dit engagement!«

De to mænds viden, indsigt og medleven gjorde et stærkt indtryk.

Bibelkredsen

— Apropos Hvidberg, saa husker jeg, at jeg bad ham om at vise lysbillederne af »dødehavsrullerne« i folketingets bibelkreds.

— Man havde altsaa en bibelkreds i folketinget?

— Det havde man ja! I det »ugudelige folketing«, som nogen ynder at sige. Det udtryk brugte en mand i Tørring en gang imellem, og til ham sagde jeg engang: »Her i Tørring er vi vel en 6-700 voksne mænd, og vi kan i missionshuset samle en snes stykker til en bibelkreds — altsaa en 3-4 pct. — I folketinget kan vi af 175 medlemmer samle 14-15 til bibelkreds. Det er 8-9 procent! Altsaa er der statistisk set bedre grund til at tale om »det ugudelige Tørring« end om »det ugudelige folketing ...«

Og Buhl fortsætter:

— Det kan gøre mig ondt, naar jeg tid til anden støder paa eksempler paa, hvordan der hos mange mennesker er et ganske fejlagtigt indtryk af forholdene paa Christiansborg. Rigsdagen er ikke et sted, hvor man bare skændes og er i haarene paa hinanden. Det er en ganske gal opfattelse. Det er tværtimod et sted, hvor der arbejdes — haardt, reelt og alvorligt. Landbrugsminister Peter Larsens alt for tidlige død er et vidnesbyrd herom — og vi kan nævne mange andre lignende vidnesbyrd.

Jeg er ogsaa ked af, at der nu gøres forsøg paa at starte et Kristeligt Folkeparti. Jeg er blandt dem, der synes, at den ny abortlov var en fejl, men et Kristeligt Folkeparti — det har vi ikke brug for. Det vil næppe kunne blive saa stort, at det vil komme til at faa nogen indflydelse. Folkekirken og det kristne livssyn er langt bedre tjent med, at de interesser, som kirke og kristne har, tilgodeses i folketingsudvalgene af saa og saa mange socialdemokrater, saa og saa mange Venstre-folk og saa fremdeles. Arbejdet i folketingsudvalgene foregaar ud fra saglige og ikke partipolitiske hensyn — det gælder ikke mindst, naar det er spørgsmaal vedrørende folkekirken, der er paa dagsordenen.

Vi er med denne partidannelse tilbage i den kedelige indstilling til det politiske arbejde, som jeg omtalte før, nemlig at politik egentlig ikke rigtig er noget, ordentlige folk kan beskæftige sig med.

Jeg husker, at jeg kort efter mit første valg til folketinget uden for missionshuset traf en mand, der sagde: »Ja, det haaed vi egentlig tint, at do haaed holdt dæ for gued te, Buhl...!

Den mand burde hellere have sagt: Jeg vil bede for, Buhl, at din gerning paa Christiansborg maa lykkes...!

Mit livs gevinst

— Det blev til en lang arbejdsdag — baade i skolen og i det offentliges tjeneste.

— Ja, svarer Buhl. Naar jeg har kunnet afse tid dertil — og være borte fra skolen i lange perioder, saa skyldes det, at jeg i skolen havde dygtige og paalidelige lærere; lad mig her blot nævne overlærer Hakon Jensen, som havde den daglige ledelse af undervisningen, mens jeg var borte.

Først og fremmest skyldes det Othilie — min kone, som altid har kunnet trække det store læs, baade i hjemmet og i skolen, og som altid formaede at bevare sit humør til mig, naar jeg kom hjem fra arbejdet uden for skolen.

Naar jeg har deltaget i sammenkomster for min soldater-aargang, hænder det, at jeg har hørt mine kammerater tale om den tid, vi maatte »spilde« i kraft af den lange indkaldelse.... Jeg smiler ved tanken om, at det var under min militærtjeneste, at jeg fik mit livs store gevinst. For det var der, jeg lærte min kone at kende..!

Ny-

— — —

Marius Buhl har i aarenes løb været betroet et stort antal tillidsposter. Han var medlem af Tørring sogneraad og af kommunens skolekommission fra 1925 til 1933 og atter fra 1945 til 1953, medlem af menighedsraadet fra 1930 til 1949 og dets formand i perioden 1945-49, medlem af bestyrelsen for Tørring Elektricitetsværk fra 1923 og bestyrelsesformand 1929-48, medlem af hovedbestyrelsen for Sammenslutningen af Danske Jævnstrømsværker fra 1938, formand fra 1962, medlem af elektricitetsraadet, bestyrelsen for Danske elværkers Forening og Brandforsikringsselskabernes Elektricitetsudvalg. Medlem af bestyrelsen for Landssammenslutningen af private realskoler fra 1939 og bestyrelsens næstformand fra 1942, af bestyrelsen for Børkop Højskole fra 1940 og af bestyrelsen for A/S Horsens Vestbaner (1953-62), medlem af statens tilsynsraad med sindssygevæsen fra 1950, af bestyrelsen for Dansk Kirke i Udlandet og af bestyrelsen for KFUMs seminarier i København.

Marius Buhl var medlem af folketinget fra 1947 til 1960, sekretær for Venstres rigsdagsgruppe 1949-56, tingets næstformand fra 1957 til 1960, medlem af Nordisk Raad 1953-60 og af den nordiske kulturkommission fra 1954 til 1964.

Fhv. realskolebestyrer M. Buhl

Vil arbejde hurtigere end embedsmændene

Folketingsmedlem Dagmar Andresen (R) er ikke tilfreds med, at et embedsmandsudvalg heller ikke til den kommende folketingssamling kan blive færdige med et forslag til levnedsmiddel-kontrol-lov.

Hun vil selv gaa i gang med forberedelserne. Hun har reageret paa en henvendelse fra Kemisk Forening, der anmoder om, at man fremskynder arbejdet med lovforslaget.

Dagmar Andresen har derpaa skrevet til foreningen og spurgt, om den kan stille sagkyndig hjælp til raadighed, saa hun kan udarbejde et saakaldt »privat forslag«.

I Kemisk Forenings henvendelse til folketingets medlemmer hedder det, den gældende lov ikke i tilstrækkelig grad sikrer forbrugerne.

Et nyt dansk projekt med grønlandsk metal

Dansk Svovlsyre og Superphosphat udvider sit virkefelt

Dansk Svovlsyre og Superphosphat er i gang med et nyt interessant projekt baseret paa grønlandske fund af metallet zirkonium. Zirkon er et metal, der bl. a. paa grund af sit meget høje smeltepunkt er meget velegnet til atomreaktorer m. m. Det findes paa Grønland sammen med et andet grundstof, metallet hafnium, fortæller direktør Palle Madsen til Børsen og fortsætter:

— Vi er ved at udnytte en ny metode, som skal gøre det muligt at skille zirkonium fra hafnium. Udover paa Grønland findes zirkonium kun i betydende mængder i Australien, og der må regnes med stigende efterspørgsel efter zirkonium.

Bag interessen for det ny projekt ligger iøvrigt ikke blot muligheden for en ny lønnende produktion, men den kendsgerning, at det internationale marked for kunstgødning stadig er stærkt overmættet. Hvis firmaet skal holde de senere aars fremgang paa 10 pct., maa man udvide paa ny felter. Det laa ogsaa bag købet af fiskemelsfabrikken Nordjylland i Skagen. Iøvrigt sker der ogsaa en væsentlig udvidelse indenfor Dansk Damman, der er ved at blive en koncern i koncernen, og som satser paa et stadig større asfaltlag paa vore veje for at klare den tungere trafik — og maaske undgaa det traditionelle lag af grus og skærver under asfalten.